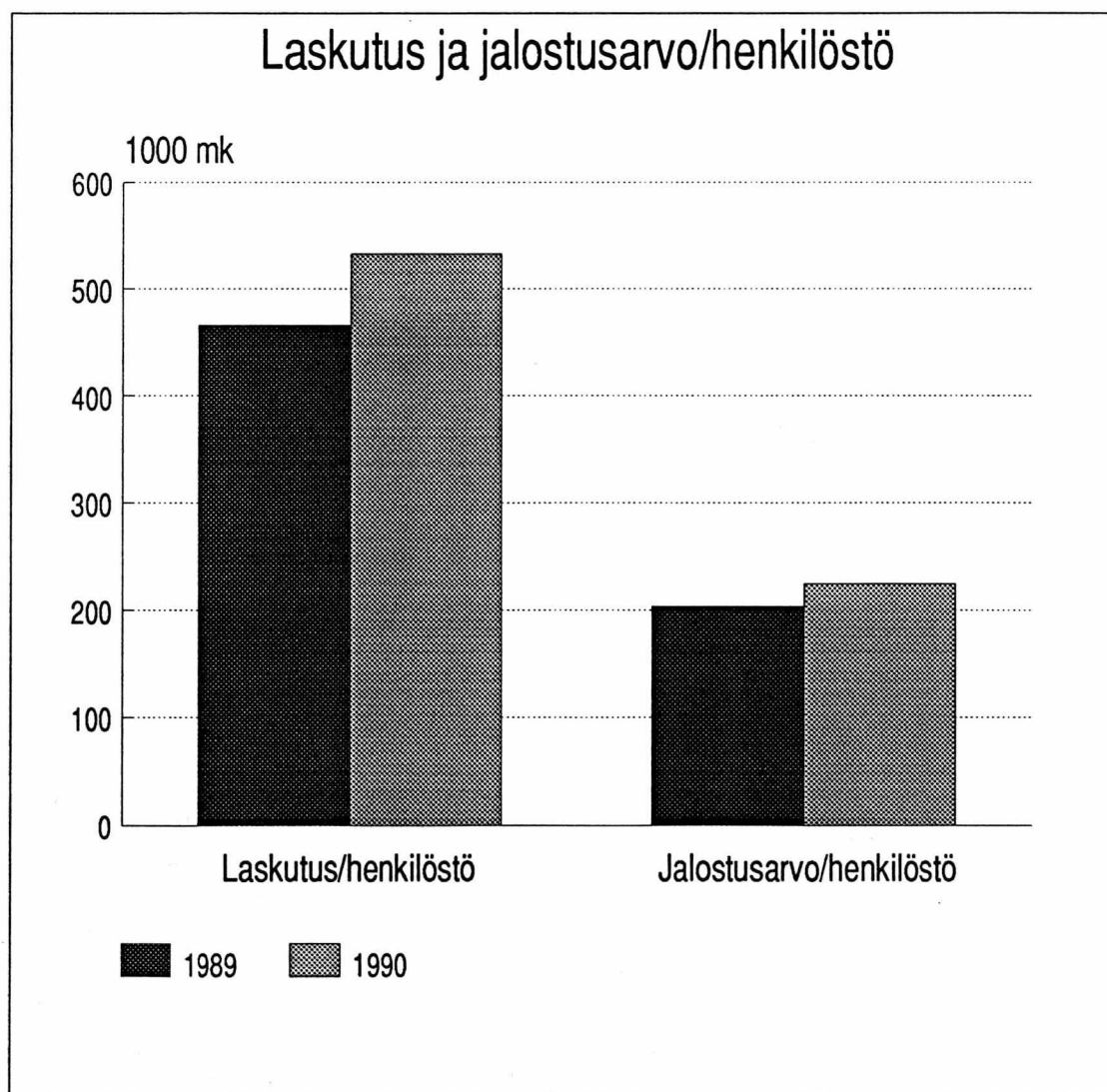

Maarakennusyritysten tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över anläggningsföretagen
1990

7.11.1991

Katsaus

Maa- ja vesirakennusalan yritysten määrä kasvoi vuonna 1990 noin 70 yrityksellä. Toimivia yrityksiä oli vuoden lopussa 2 270. Toimintansa aloitti lähes 300 uutta yritystä. Lähivuosina yritysten määrän ennakoidaan vähenevän.

Valtiovarainministeriön ja VTT:n ennusteiden mukaan koko maarakennusala kasvaa lievästi lähivuosina. Kasvu riippuu oleellisesti liikenneinvestoinneista. Liikenneverkon rakentaminen muodostaa noin 70 prosenttia maa- ja vesirakennusala.

Yrityssektorin osuus koko maa- ja vesirakennustoiminnan laajuudesta on työvoiman määrällä mitattuna yli 60 prosenttia. Viime vuonna yritysten aikaansaama osuus koko maa- ja vesirakennustoiminnan arvosta oli lähes puolet.

Kasvu jatkui voimakkaana

Maarakennusalan toiminta kasvoi vuonna 1990 edellisvuotakin voimakkaammin. Laskutus oli yhdeksän miljardia markkaa, lähes 1,6 miljardia edellisvuotta enemmän.

Henkilöstön määrä kasvoi lähes tuhannella työntekijällä. Alan yritykset työllistivät lähes 17 000 henkilöä. Maarakentamisen kasvua on varmasti ylläpitänyt juuri liikenneverkon rakentaminen.

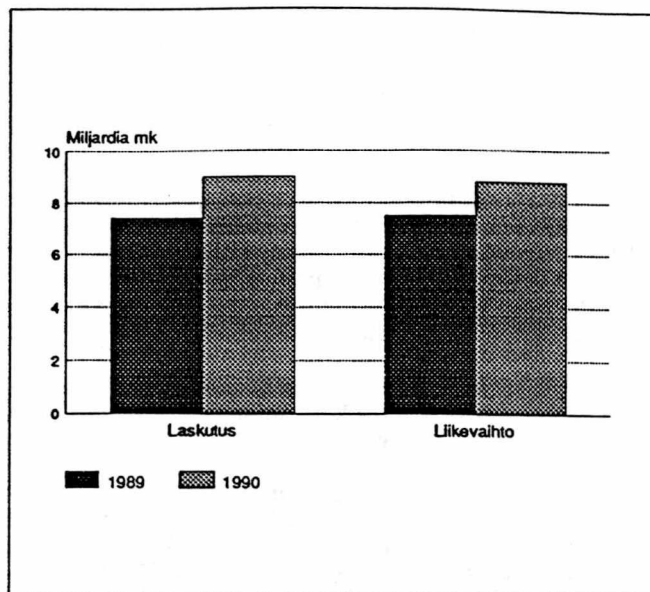
Laskutuksella työntekijää kohden mitattuna alan tehokkuus parani. Tunnusluvun arvo oli 530 000 markkaa, 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. Myös alan tuottavuus kasvoi. Jalostusarvo työntekijää kohden oli runsaat 220 000 markkaa. Sekä henkilöstökulut että käyttökate kasvoivat suhteellisesti yhtä paljon kuin liikevaihto, keskimäärin 18 prosenttia. Sensijaan henkilöstön määrä kasvoi vain kuusi prosenttia. Tästä johtuen työntekijää kohden laskettu jalostusarvo kasvoi edellisvuodesta vajaat 11 prosenttia.

Miljardilla koneita

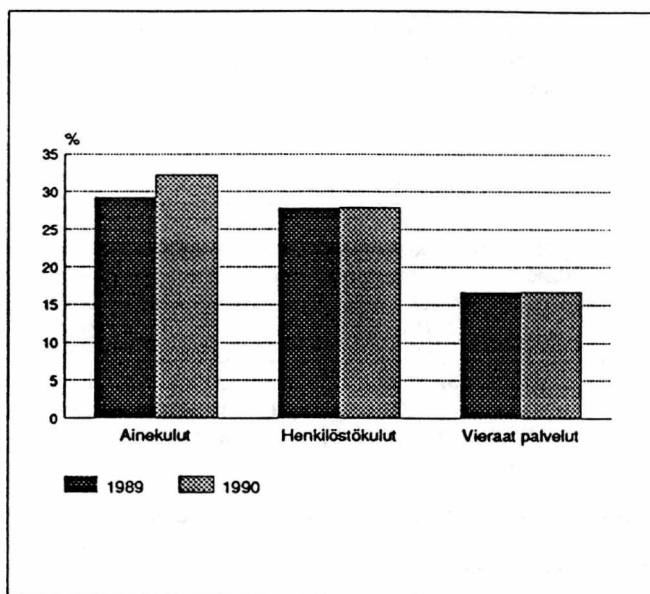
Maarakentajat hankkivat uusia koneita ja välineistöä 1,1 miljardin arvosta. Koneisiin tehtyjen nettoinvestointien määrä oli yli 720 miljoonaa markkaa.

Viime vuoden nettoinvestointien kokonaismäärä oli 1,1 miljardia. Markkamääräisesti nettoinvestoinnit olivat 70 miljoonaa edellisvuotta suuremmat, mutta suhteellisesti 1,4 prosenttiyksikköä pienemmät. Osuus liikevaihdosta oli 12,8 prosenttia. 1980-luvun puolivälin jälkeen alkanut vilkas tie-rakentaminen näkyy maarakennusalan investoinneissa. Nettoinvestointien osuus liikevaihdosta on vuosittain jatkuvasti kasvanut vuoden 1985 seitsemän prosentin tasolta vuoden 1989 yli 14 prosenttiin.

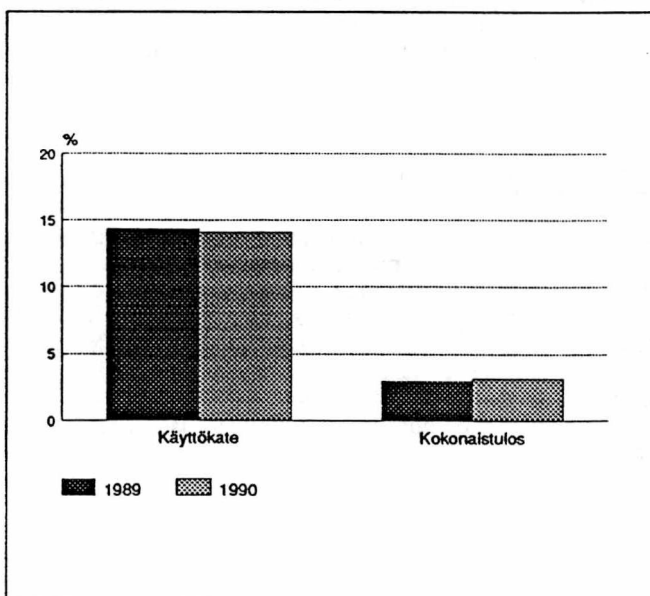
Urakoitsijoiden mukaan koneinvestoinnit ovat olleet ylimitoitettuja. Kuluvan vuoden aikana ajoittain jopa viidennes konekannasta on seissyt käyttämättömänä.

Kuvio 1. Laskutus ja liikevaihto, miljardia markkaa.

Kuvio 2. Kulurakenne, prosenttia liikevaihdosta.

Kuvio 3. Käyttökate ja kokonaistulos, prosenttia liikevaihdosta.

Kannattavuus tasaista

Alan kannattavuuskehitys vuoden 1989 ja 1990 välillä on ollut varsin tasainen. Käyttökatteella ja kokonaistuloksella mitattuina vuodet näyttävät lähes identtisiltä.

Käyttökate oli yli 1 240 miljoonaa markkaa, 14,1 prosenttia liikevaihdosta. Toiminnallista tulosta voidaan pitää hyvänä pitkän aikavälin arvoihin verraten. 1980-luvun aikasarjassa käyttökate ylitti 14 prosenttia vain vuosikymmenen kolmena viimeisenä vuonna, jolloin elettiin rakennusalan parasta nousukautta.

Maarakentajien kokonaistulos oli 280 miljoonaa markkaa, 3,2 prosenttia liikevaihdosta. Kokonaistulos kertoo toimialan tuloksen olleen tyydyttävän.

Sijoitetun pääoman tuotto oli 14,1 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 17 prosenttia. Markkamääräinen tuotto ei reaalisesti juurikaan kasvanut. Sensijaan sijoitettu pääoma oli runsaat 950 miljoonaa suurempi kuin vuonna 1989. Korollinen vieras pääoma kasvoi yli 700 ja oma pääoma ja varaukset yhteensä runsaat 240 miljoonaa markkaa.

Maarakentajilla oli vuoden 1990 lopussa varauksia kaikkiaan yli miljardin markan arvosta. Varauksia kasvatettiin runsaalla 70 miljoonalla.

Koneet käyvät kukkarolle

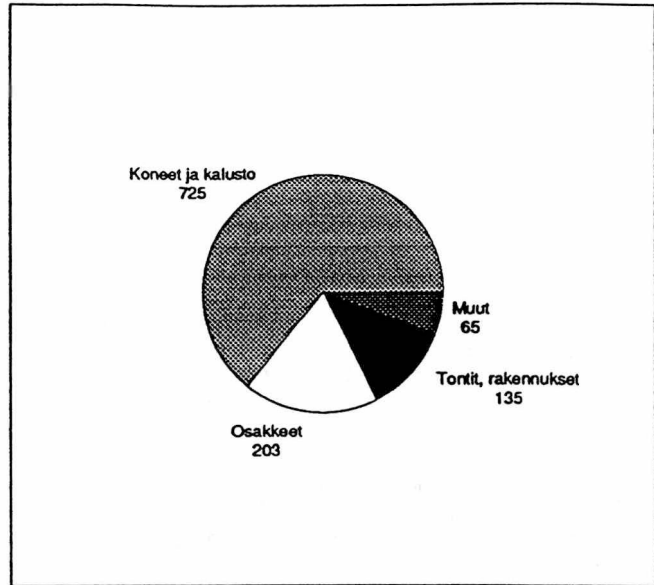
Kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta kasvoi yli 50 prosenttiin. Verrattaessa velkaantuneisuutta 1980-luvun aikasarjaan voidaan arvoa pitää toimialalle korkeana. Mainittuna ajanjaksona kokonaisvelkojen osuus liikevaihdosta pysytteli runsaassa 40 prosentissa. Velkojen kokonaismäärä vuonna 1990 oli 4,4 miljardia markkaa. Vieras pääoma (pl. urakkaennakot) jakaantui lähes tasan lyhyt- ja pitkäaikaiseen pääomaan. Pitkäaikaisten lainojen määrä kasvoi runsaalla 570 miljoonalla.

Omavaraisuusaste oli tyydyttävät 27 prosenttia. Edellisvuoteen verraten oman pääoman ja varausten osuus taseesta oli kuitenkin prosenttiyksikön pienempi.

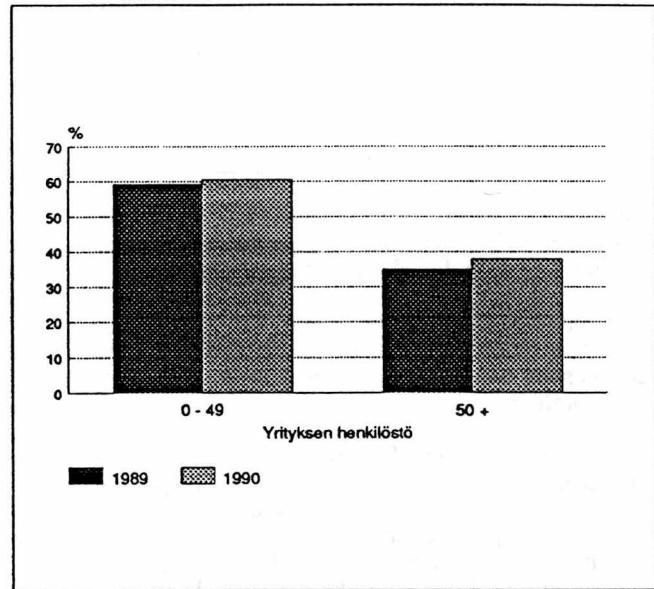
Suuret koneinvestoinnit näkyvät velkaantumisen ja korkorasitteen kasvuna. Yritykset maksoivat nettokorkoja lähes 270 miljoonaa markkaa, 90 miljoonaa edellisvuotta enemmän. Nettokorkojen osuus liikevaihdosta oli kolme prosenttia.

Ennusteet lupaavat huonoa

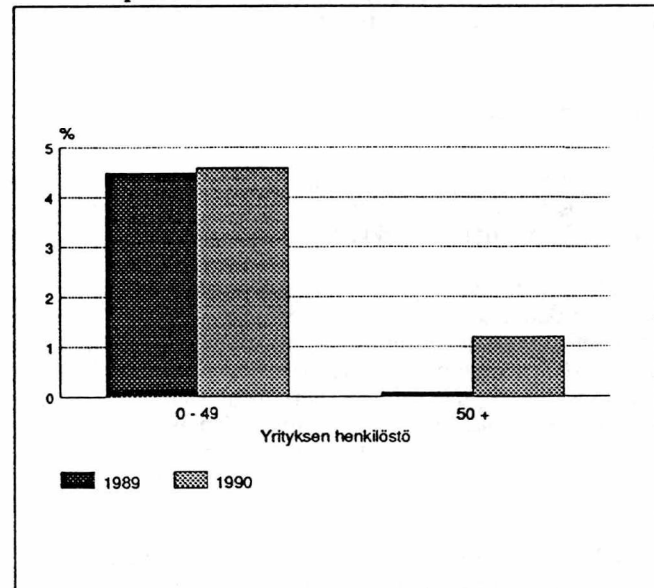
Alkuvuoden 1991 perusteella urakoitsijat arvioivat alan laskutuksen supistuvan tänä vuonna jopa neljänneksellä vuoteen 1990 verraten. Kannattavuuden ennustetaan kääntyvän jyrkästi huonompaan suuntaan. Urakoitsijoiden mukaan kilpailu alalla on kiristynyt kannattavuusrajan alapuolelle. Urakkahintojen arvioidaan laskeneen 10 - 15 prosenttia. Samanaikaisesti kustannustaso on noussut. Maarakentajat pelkäävät vuoden 1992 muodostuvan alalla todelliseksi aaltonpohjaksi.

Kuvio 4. Nettoinvestoinnit vuonna 1990, miljoonaa markkaa.

Kuvio 5. Kokonaisvelat yrityskoon mukaan, prosenttia liikevaihdosta.

Kuvio 6. Nettokorot yrityskoon mukaan, prosenttia liikevaihdosta.

1. Tunnuslukuja ja muita eriä
Nyckeltal och övriga poster

	1990	1989
Laajuus		
Omfattning		
Laskutus	9 019,5	7 448,5
Fakturering, milj.mik		
Henkilöstö		
Personal	16 928	15 991
Jäbstatusarvo / henkilöstö		
Förädlingsvärde / personal, 1000 mk	224,7	203,2
Tohokkuus		
Effektivitet		
Laskutus / henkilöstö	532,8	465,8
Fakturering / personal, 1000 mik		
Palkat / henkilöstö	110,4	100,2
Löner / personal, 1000 mik		
Palkat ja muut henkilöstökulut / henkilöstö	145,7	130,1
Löner och övriga personalkostnader / personal, 1000 mik		
Kulturakenne, % liikevaihdosta		
Kostnadsstruktur i % av omsättning		
Ainekulut	32,2	29,3
Materiaalkostnader, %		
Palkat ja muut henkilöstökulut	27,9	27,8
Löner och övriga personalkostnader, %		
Vieraat palvelut	16,7	16,7
Främmande tjänster, %		
Kannattavuus		
Lönsämhet		
Käyttökate-%	14,1	14,3
Driftsbidrag i %		
Rahoitustulos-%	9,8	10,8
Finansieringsresultat i %		
Kokonaistulos-%	3,2	3,0
Totalsuositat i %		
Sijoitetun päättoman tuotto-%	14,1	17,0
Avkastnings-% på investerat kapital		
Rahollisuus		
Finansiering		
Nettokorot / liikevaihto, %	3,0	2,4
Räntor (netto) / omsättning, %		
Soliditet		
Omavaraisuusaste	26,9	28,0
Kokonaissuorat / liikevaihto	50,2	47,8
Skulder totalt / omsättning, %		
Quick ratio		
Quick ratio	1,0	1,0

	1990	1989
Muita eriä		
Övriga poster		
Poisot / liikevaihto	7,6	7,0
Avskrivningar / omsättning, %		
Varausten muutos / liikevaihto	0,8	0,7
Förändring av reserveringar / omsättning, %		
Nettoinvestoinnit / liikevaihto	12,8	14,2
Nettoinvesteringar / omsättning, %		
Vienti / laskutus	2,3	3,5
Export / fakturering, %		

Tunnuslukuvaavat - Nyckeltal

Jalostusarvo	= Käyttökate + henkilöstökulut + vuokrat
Förädlingsvärde	= Driftsbidrag + personalkostnader + hyreskostnader
Rahoitustulos	= Käyttökate + rahoitusuotot ja -kulut / oikaistut verot
Finansieringsresultat	= Driftsbidrag + finansieringsintäkter och -kostnader / korrigerade skatter
Kokonaistulos	= Rahoitusuotot / kirjanpidon poisot + muut satunnaistuotot ja -kulut
Totalsuositat	= Finansieringsresultat / bokföringsmässiga avskrivningar + övriga oregelbundna intäkter och kostnader
Sijoitetun päättoman tuotto-%	= Tulos rahoituserien jälkeen + korkokulut + muut vieraan päättoman kulut / korollinen vieras päättoma + arvostuserät + varaukset + oma päättoma
Avkastnings-% på investerat kapital	= Resultat efter finansiella poster + räntekostnader + övriga kostnader för främmande kapital / räntebelägi främmande kapital + värderingsposter + reserveringar + eget kapital
Omavaraisuusaste	= Oma päättoma + varaukset + arvostuserät / lasenen loppusumma / ennakkomaksut
Soliditet	= Eget kapital + reserveringar + värderingsposter / balans sammanlagt / förskottsbeläningar
Quick ratio	= Rahoitusomaisuus / lyhytaikainen vieras päättoma / ennakkomaksut
	= Finansieringsstullgångar / kortfristiga skulder / förskottsbeläningar

2. Tuloslaskelma
 Resultaträkning
 1 000 000 mk

	1990	1989		1990	1989
Liikevaihto:			Kirjanpidon poistot		
Omsätniing:			Bokföringsmässiga avskrivningar	-674,3	-524,0
Reklamiminen	8 350,0	7 246,4	Liiketulos	570,2	543,6
Byggande			Röreliseresultat		
Arvopaperikauppa	186,6	85,1	Rahoiustuotot ja -kulut:		
Värdepappershandel			Finansieringsintäkter och -kostnader:		
Vuokraus	131,0	70,2	Korkotuotot	81,2	74,5
Uthyrmng			Räntelätkter		
Muu liikeioiminta	171,2	78,7	Osingot ja osuuskorot	13,9	9,1
Övrig affärsverksamhet			Dividender och andelsrätntor		
Liikevaihto yhteensä	8 838,7	7 480,3	Muut rahoituustuotot	3,2	6,1
Omsättniing sammanlagt			Övriga finansieringsintäkter		
Aineet ja tarvikkeet/avarat:			Korkokulut	-348,1	-253,9
Material och förnödenheter/varor:			Räntekostnader		
Aineet ja tarvikkeet	-2 813,2	-2 155,4	Muut vieraan pääoman kulut		
Material och förnödenheter	-1 479,6	-1 252,3	Övriga kostnader för främmande kapital	-29,6	-23,1
Vieraat palvelut			Kursierot (ei myyntisaamisista eikä ostovelloista)		
Främmande tjänster			Kursdifferenser (ej försäljningsförordningar eller leverantörsskulder)	-3,9	5,9
Tontit, maa- ja vesialueet			Rahoituustuotot ja -kulut yhteensä		
Tomter, jord- och vattenområden			Finansieringsintäkter och -kostnader sammanlagt	-283,2	-181,4
Osakkeet ja osuudet			Tulos rahotuserien jälkeen		
Aktier och andelar	-18,1	-5,9	Resultat efter finansieringsposter	287,0	362,2
Muut			Käyttöomaisuuden myyntivoitot (verolliset ja verovapaat)		
Övriga	-11,4	-28,5	Försäljningsvinst av anläggningstillgångar (skattepliktig och skattefri)	11,5	31,4
Aineet ja tarvikkeet/avarat yhteensä			Saadut konserniavustukset		
Material och förnödenheter/varor sammanlagt	-4 322,3	-3 442,5	Erhållna koncernbidrag	61,7	-
Palkat	-1 868,5	-1 601,7	Maksetut konserniavustukset		
Löner			Betalda koncernbidrag	-28,4	-
Muut henkilöstökulut			Muut tuotot ja kulut		
Övriga personalkostnader	-597,5	-478,8	Övriga intäkter och kostnader	48,2	-88,8
Leasing-vuokrat	-21,7	-43,5	Tulos ennen varauksia ja veroja		
Leasinghyror			Resultat före reserveringar och skatter	380,0	304,8
Muut vuokrat					
Övriga hyror	-71,3	-57,2			
Muut liikekulut					
Övriga rörelisekostnader	-1 000,0	-1 059,1			
Valmistus omaan käyttöön	26,1	27,4			
Tiliverkniing för eget bruk					
Varastojen muutos, aliarvostamaton ¹	261,0	242,8			
Förändring i lager, keke nedskrivna					
Käyttökate	1 244,5	1 067,6			
Driftsbidrag					

¹ Lisäys +, vähennys -
 Ökning +, minskning -

3. Tase
Balans
1 000 000 mk

	1990	1989	1990	1989
Varausten muutos: ¹				
Förändring av reserveringar:				
Investitionsvaraus	-11,3	-9,1		
Investeringsreservering	3,4	-4,6	447,9	414,2
Luottotappiovaraus				
Kreditförlustriservering				
Takuuvaraus				
Garantireservering	-12,3	-10,3	931,8	749,3
Toimintavaraus				
Driftreservering	-43,1	-46,8	363,7	404,7
Varastovaraus (varaston aliarvostus)				
Lagerreserv (hedskrivning av lager)	-8,2	10,0	24,2	14,0
Muut varaukset				
Övriga reserveringar	-3,0	11,5	160,5	103,7
Varausten muutos yhteensä				
Förändring av reserveringar sammanlagt	-74,7	-49,3	206,8	185,9
Väلتömmät verot:				
Direkta skatter:				
Väلتömmät verot/veronpalautukset				
Direkta skatter/skatteåterbäring	-97,3	-77,2	2 134,9	1 872,0
Omasta pääomasta katetut verot	1,7	2,0		
Skatter täckta med eget kapital	-0,0	-1,5		
Veronpalautusten sllrot omaan pääomaan				
Överföring av skatteåterbäring mot eget kapital				
Väلتömmät verot yhteensä	-95,5	-76,7	29,6	11,4
Direkta skatter sammanlagt				
Tilikauden tulos	209,8	178,8		
Räkenskapsperiodens resultat				
Ennakkomaksut				
Förskottsbetalningar				0,1
Tomtit, maa- ja vesialueet			157,4	110,6
Tomter, jord- och vattenområden				
Rakennukset ja rakennelmat			422,4	322,1
Byggnader och konstruktioner				
Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet			2 056,1	1 744,0
Maskiner, inventarer och transportmedel				
Muut aineelliset hyödykkeet			39,7	22,4
Övriga materiaalia tiljängar				
Osakkeet ja osuudet			758,4	530,4
Aktier och andelar				
Aiheittomat oikeudet			6,3	3,8
Immateriaalia rättigheter				
Muut pitkävaikutteiset menot			48,5	46,7
Övriga utgifter med lång verkningstid				
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot yhteensä			3 518,4	2 791,5
Anlätgningsstilljängar och övriga utgifter med lång verkningstid sammanlagt				
Muut pitkäaikaiset sllitukset			33,0	26,7
Övriga långfristiga placeringar				

¹ Lisäys -, vähennys +
Ökning -, minskning +

	1990	1989	1990	1989
Anvusterät				
Värderingsposter		12,8		
Vastaavaa yhteensä	7 330,8	5 960,3	275,7	290,1
Aktiva sammanlagt			20,0	20,5
Vastattavaa			41,8	30,2
Passiva			350,7	274,8
Lyhytaikainen vieras pääoma:				
Kortfristigt främmande kapital:	725,8	676,3	323,2	283,8
Ostovelat				
Leverantörsskulder				
Ennakkomaksut	1 260,6	995,1	11,0	12,9
Förskottsberättningar				
Sirtovelat				
Resultatregleringar	493,4	386,5		
Rahotusvekselit				
Finansieringsväxlar	125,9	80,2		
Pitkääikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset				
Följande års amortering av långfristiga lån	211,5	79,9		
Muut lyhytaikaiset velat				
Övriga kortfristiga lån	652,0	697,0		
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	3 469,3	2 915,1		
Kortfristigt främmande kapital sammanlagt				
Pitkääikaisten vieras pääoma:				
Långfristigt främmande kapital:				
Lainat rahotuslaitoksilta	1 707,7	1 153,5	166,8	11,8
Lån av penninginrättningar				
Eiäkelainat				
Pensjonslån	349,7	248,3		
Muut pitkäaikaiset velat				
Övriga långfristiga lån	171,1	252,9	82,5	51,2
Pitkääikaisten vieras pääoma yhteensä				
Långfristigt främmande kapital sammanlagt	2 228,5	1 654,7	-56,4	-87,7
Anvusterät				
Värderingsposter	0,0	0,2		
Korollinen vieras pääoma				
Räntebelagt främmande kapital			3 078,2	2 384,7
Varaukset:				
Reserveringar:				
Investointivaraus				
Investeringsreservering				
Luottotappiovaraus				
Kreditförjustreservering				
Takuuvaraus				
Garantireservering				
Toimintavaraus				
Driftreservering				
Varastovaraus (varaston allianvustus)				
Lagerreserv (nedskrivning av lager)				
Muut varaukset				
Övriga reserveringar				
Varaukset yhteensä				
Reserveringar sammanlagt			1 022,5	912,3
Oma pääoma:				
Eget kapital:				
Osake- tai osuuspääoma tai yhtiömiesten				
sijoittama kiinteä pääoma				
Aktie- eller andelskapital eller fast kapital				
som bolagsmännen placerat			207,8	179,9
Osakeanti (rekisterömlån osakepääoma)				
Aktieemission (registrerat aktiekapital)				
Vararahasto				
Reservfond				
Anvonkorotusräshasto				
Värdetörhjningsfond				
Muu oma pääoma/pääomanvajeus				
Övrigt eget kapital/kapitalunderskott				
Tilikauden tulos				
Räkenskapsperiodens resultat				
Oma pääoma yhteensä				
Eget kapital sammanlagt			610,5	477,9
Vastattavaa yhteensä				
Passiva sammanlagt			7 330,8	5 960,3

4. Investoinnit vuonna 1990
 Investeringar år 1990
 1 000 000 mk

	Lisäykset Ökningar	Vähennykset Minskningar
Keskeneräiset omat työt		
Halvvaldige egne arbeidet	24,9	-7,6
Ennakkomaksut		
Förskottsbetalningar		
Tontit, maa- ja vesialueet	19,3	-1,4
Tomter, jord- och vattenområden		
Rakennukset ja rakennelmat	152,7	-35,7
Byggnader och konstruktioner		
Koneet, kalusto ja kuljetusvälineet	1 101,9	-376,8
Maskiner, inventarer och transportmedel		
Muut aineelliset hyödykkeet	14,8	-0,1
Övriga materiella tillgångar		
Osakkeet ja osuudet	545,5	-342,3
Aktier och andelar		
Aineettomat oikeudet	1,8	
Immateriella rättigheter		
Muut pitkävaikutteiset menot	32,5	-1,5
Övriga utgifter med lång verkningstid		
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot yhteensä	1 893,5	-765,2
Anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid sammanlagt		

5. Käyttöomaisuuden erittely
 Specificering av anläggningstillgångar
 1 000 000 mk

	1990
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa ilman arvonorotuksia	
Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens början utan värdeförhöjningar	2 934,0
Edeilisten tilikauden arvonorotukset	127,8
Värdeförhöjningar under tidigare räkenskapsperioder	
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	3 061,9
Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens början	1 893,5
Lisäykset (hankintameno)	
Ökningar (anskaffningsutgift)	
Kateitu varauksilla, investointivastuuksilla yms.	-4,9
Täckta med reserveringar, investeringsbidrag o.d.	
Vähennykset (luovutushinta, muu vastike)	
Minskningar (överförelsepris, övrigt vederlag)	-765,2
Myyntivoitto/-tappio tai vastaava	11,5
Försäljningsvinst/-förlust eller dylikt	
Kirjanpidon poistot	-674,3
Bokföringsmässiga avskrivningar	
Arvonorotukset tilikauden aikana (peruutusket minus-merkkinä)	
Värdeförhöjningar under räkenskapsperioden (annullering med minusförtecken)	-4,1
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	3 518,4
Bokföringsvärde vid räkenskapsperiodens slut	

6. Vaihto-omaisuuden erittely vuonna 1990
 Specificering av omsättningstillgångar år 1990
 1 000 000 mk

	Tilikauden alussa Vid räkenskapsperiodens början	Tilikauden lopussa Vid räkenskapsperiodens slut
Aineet, tarvikkeet, valmisteet ja tavarat	190,8	196,3
Material, förnödenheter, helfabrikat och varor		
Keskeneräiset työt	970,4	1 283,7
Halvvaldige varor		
Tontit, maa- ja vesialueet	12,4	12,9
Tomter, jord- och vattenområden		
Osakkeet ja osuudet	99,7	59,7
Aktier och andelar		
Muu vaihto-omaisuus	110,2	92,0
Övriga omsättningstillgångar		
Ennakkomaksut		
Förskottsbetalningar		
Vaihto-omaisuus yhteensä (alliarvostamaton)	1 383,5	1 644,5
Omsättningstillgångar sammanlagt (icke nedskrivna)		
Siiitä varastovaraus (alliarvostus)		
Därav lagerreserv (nedskrivning)	315,0	323,2

PL-PB 504
00101 Helsinki-Helsingfors

Maarakennusyritysten tilinpäätöstilasto

Bokslutsstatistik över anläggningsföretagen
1990

SVT Suomen Virallinen Tilasto
Finlands Officiella Statistik
Official Statistics of Finland

Central Statistical
Office of Finland

Tiedustelut - Förfrågningar

Raimo Pihlajamäki
Annamari Tipuri
(90) 17 341

Julkaisujen myynti:

Försäljning:

Hinta — Pris

Tilastokeskus
PL 504
00101 Helsinki
Puh. (90) 173 41

Statistikcentralen
PB 504
00101 Helsingfors
Tel. (90) 173 41

40 mk